

KO`ZNING DRENAJ APPARATI, KAMERA SUYUKLIGI VA UNING DINAMIKASI.

Urganch Abu Ali Ibn Sino nomidagi
jamoat salomatligi texnikumi
o'qituvchisi

Jumaniyazova Mashxura Beknazarovna

Annotatsiya: Ushbu maqolada ko'zning drenaj apparati va kamera suyukligi va uning dinamikasi atroflicha tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: dinamika, kamera, drenaj.

Oldingi kamera soxasida uning xalkasimon joylashgan periferik kismi aloxida ahamiyatga ega. Bu soxani oldingi kamera burchagi yoki kameraning filtratsion burchagi deyiladi. Fiziologik sharoitlarda u kamera suyukligining almashinuvida ishtirok etadi. Oldingi kamera burchagining patologik xolatlari KIB ning buzilishiga sharoit yaratadi. Oldingi kamera burchagini tashkaridan ko'z fibroz kapsulasi bilan chegaralangan. Orka devorini esa rangdor parda ildizi, chukkisida siliar tananing kichik kesimi tashkil kiladi. Skleradagi burchak chukkisidan uncha chuko'r bulmagan, xalkasimon tarnovcha - sulcus sclerae internus utgan. Tarnovchaning orka kismi bir kancha kalinlashgan va skleraning aylana tolalari xisobiga shakllangan skleral valikni xosil kiladi (gonioskopda ko`rinadigan orka chegaralangan shvalbe xalkasi). Skleral valik siliar tana va rangdor pardani ushlab turuvchi boylamlarning birikkan soxasi – trabekulyar apparat xisoblanadi. U gubkasimon tukima ko`rinishda skleral valikning oldingi kismini, orka kismidan shlemm kanalini koplal turadi. Trabekulyar apparat 2 kismdan iborat: trabekulyar apparatning kup kismini egallaydigan sklero-korneal kism (lig. Sclero-corneale) va nozik, uveal kism. Trabekulyar apparatning sklero-korneal kismi murakkab strukturaga ega uralib ketgan trabekulalar turidan iborat. Xar bir trabekula markazida kisman shox pardadan, kisman skleradan utadigan kollagen tolalar mavjud. Ular tashki tomondan gomogen shishasimon qavatdan tuzilgan futlyar bilan koplangan. Trabekulyar apparatning uveal kismi oddiy va kuchsizrok tuzilgan.

Unda elastik tur mavjud emas. Shlemm kanali esa skleral tarnovcha tubi buylab aylana ko`rinishida utadi. Kanal yakka xolda, kengligi 0,25 mm, ba'zi joylarda keyin bir uzanga kushilib ketadigan kanalchalarga bulinadi. Shlemm kanali ichki tomondan endoteliy bilan koplangan. Shlemm kanalining tashki tomonidan murakkab anastamoz turini xosil kiladigan ba'zi joylari keng, varikoz kengaygan tomirlar utgan (20-30-40 tagacha). Ko`z ichi suyukligining sirkulyasiyasi. Kamera suyukligining manbasi siliar tana va uning usiklaridir. Bu suyuklik siliar tana tomirlaridan diffuz yul bilan va siliar epiteliyning aktiv ishtirokida qon zardobi orkali xosil buladi. Kamera suyukligining asosiy xajmi rangdor parda korachik kirrasi va gavxar orasidagi kapillyar yorik orkali orka kameradan oldingi kameraga utadi. Keyin kamera suyukligidagi va shlemm kanalidagi osmotik bosim orasidagi farkka muvofik xolda diffuziya yuli bilan fontan yoriklar orkali shlemm kanaliga va uning olib ketuvchi kollektorlariga boradi, keyin suyuklik venalari orkali episkleral venalarga borib, u erdan qon okimiga tushadi. Tomirli parda. Xorioideyaning tomirli sistemasi kalta orka kiprikli arteriyalar ko`rinishida namoyon buladi. Ular 6-8 tu bulib skleraning orka polyusidan chikib, kuyuk tomirli tutamni xosil kiladi. Xorioideya ko`rish uchun zarur tuxtovsiz tushib ketadigan ko`ruv purpuralarning kayta tiklanishini ta'minlovchi enenrgetik manba bulib xisoblanadi. Gavxar. Gavxar ximik tarkibining uziga xos xususiyati undagi kup mikdordagi (35 dan yukori) oksil moddalarining borligidadir. Gavxar qon tomirlarga ega emas. Moddalar almashinuvi uchun zarur bulgan tarkibiy kismlar va almashinuv jarayoni maxsulotlarining ajralishi diffuziya va osmos yuli bilan boradi va juda sekin kechadi. Gavxarning oldingi kapsulasi yarim utkazgich parda vazifasini bajaradi. Gavxar oziklanishining regulyasiyasida gavxar oldingi yuzasining sub-kapsulyar epiteliysi va uning ekvatorial kismi ishtirok etadi. Gavxar oziklanishining manbasi ko`z ichi suyukligi va kamera suyukligi xisoblanadi. Gavxar oziklanishi uchun zarur bulgan moddalarining etishmasligi yoki unga keraksiz, yot moddalarining kirishi normal moddalar almashinuvini buzadi va bu oksilning parchalanishiga, tolalarning ajralib ketishiga, gavxarning xiralashishi – kataraktaga olib keladi.

Shishasimon tana. Ximik xarakteriga ko`ra shishasimon tana organik kelib chikkan gidrofil gel xisoblanadi. Tarkibida 98 – 99 % suv bor. Shishasimon tana ko`zga anik shakl berib turadi, optik apparat kismlarining doimiy nisbatini xamda ko`z ichki qavatlarining mustaxkam yopishishishini ta`minlaydi. Shishasimon tanada qon tomirlar bulmaganligi sababli turli yalliglanish jarayonlari bu erda rivojlanmaydi. Shishasimon tanadagi uzgarishlar siliar tana, xorioideya, tur parda kasalliklariga boglik, chunki bu kismlardan chikkan eksudat shishasimon tanaga tushadi. Ko`zning travmatik jaroxatlari va operatsiyadan keyingi asoratlari shuni ko`rsatadiki, shishasimon tana ko`zda turli xil infeksiya jarayonlari chakiradigan bakteriyalar rivojlanishi uchun kulay muxit xisoblanadi.